

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Eventyr og Fortællinger. - 1889

Citation: Baggesen, Jens: "Eventyr og Fortællinger. - 1889", i Baggesen, Jens: *Eventyr og Fortællinger. - 1889*, 1889-1903, s. 340. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen01val-shoot-idm139893708937776/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Eventyr og Fortællinger. - 1889

sen S. 65 L. 20 - S. 66 L. 4; S. 98 L. 20-24; og Parenthesen S. 102 L. 5-8. Gaaſte forſkjellig Lyde endelig i Udg. 1785 de to Stikket, ſom i nærværende Udg. findes S. 88 L. 15-26 og S. 89 L. 9-20 (i 1785 henholdsvis kun 6 og 4 Linier).

Fortællingen er overſat paa Tydiſt, men — paa „Zuſammenhængen“ nær — i ubunden Stiil, af Sander i hans „Salz, Laune u. Mannichfaltigkeit, in comiſchen Erzählungen“, Hamb. 1790, S. 7.

I et Brev af 1789 til Grevinde Charlotte Schimmelmänn (Biogr. I, Tillæg XVII, S. 87) figer Bagg. ſelv om dette Digt: „Jeg ſkrev en Fortælling, ſom i det mindſte blev læst af to tusinde Menneſker, hvori jeg malede Bondens Slaaverie og Herrensændenes Despotisme med stærke Farver, ſom jeg overſtrøg med Vatterens Fernis, for at løfte Stenene dertil.“ Sejr. nedenfor, Num. til S. 54 L. 19-21.

Begyndelsen til en dramatiſt Behandling af denne Fortælling, ſom Syngestykke, ved Bram, findes meddeelt af Rahbel i Eliſa Beyers Nytaarsgave „Geſion“ for 1826, S. 196-211.

I 1785 findes til denne Fortælling ſom Notio følgende Citat af Boileau's Art poët., Ch. I, v. 75-76:

— — — — — d'une voix légère
Passer du grave au doux, du plaisant au sévère.

- S. 52, L. 14. Jeg, ſom tilførn, med Piben i min Mund] Efterligning af Indledningslinierne til Virgils Æneide: Ille ego, qui quondam gracili modulatus avena . . . („Jeg, ſom tilførn har ſunget et Hørdebigt til Stracfløiten“ . . .)
- 33, — 6. Ved paa gigantisk Dvis, i tydiſke Conſtructioner] 1785: Ved Enceladiff ſræk i Alpe-Conſtructioner. — Enceladus var en af de himmelſtormende Giganter.
- — — 7. Ut dyuge Osfa-Ord paa Udtryks-Pelioner] Hentydning til de uhyre Kræmper Atlas og Sphialtes, ſom vovede at ſætte ſig op imod Guderne og for at ſtørne Himlen vilde vælte Bjerget Osfa ovenpaa Olymp og Pelion paa Osfa, men dræbtes af Apollo.
- — — 15. Pimpleal Muſel Pieride!] Saavel Pimplea (Wimpleis) ſom Pieride ere Tilnavne til Muſerne.
- — — 31. Juſt ingen Trus reent, og ingen Krefus var] 1785: Juſt ingen Trus reent og ingen Midas var. Trus er en i Begyndelsen af Odysſeens 18de Sang forekommende Tigger, hvis Navn derfra er gaaet over til at bruges ſom

en Personifikation af Galtigdommen, paa samme Maade som Raupene paa den lybiste Konge Kræsus og den pnygliste Konge Midas (der af Bacchus havde erhøldt den Gave at forvandle Alt, hvad han rørte ved, til Guld) bruges for at betegne Rigdom.

S. 54, R. 1. Da Hesten kaldtes Hest, og Junker fik en Nar] (1785: og Monsieur Jean en Nar) synes dannet efter Boileau's J'appelle un chat un chat, et Rolet un fripon (Satire I, v. 52.)

— — — 2. Da Liberia var ei den bedste Dei til Brød] Hermed sigtes til den i sidste Halvdeel af forrige Aarhundrede en Tid herskende Uskik, at Tjenere ofte gik over i Embedsstanden (see C. P. Roshe's Lovtale over Sko-Verden 1771 og hele den øvrige Læselitteratur), indtil en Kabinetsordre af 12te Februar 1771 forbyd, at Domestiker maatte befordres til kongeligt Embede.

— — — 6. Lang Tid] 1785: Tre Nar, hvilket netop stemmer med Tilbøngivelsen i P. Baars: „Tre Nar for Calmar-Krig.“

— — — 19-21. Han Bonde var . . . den Ned og Trængsel døie] 1785:

Eg han var Bonde — (Mdi vore Dage
 Var dette næsten nok for Manden at beklage) —
 Eg maatte, siemt han spæred' ingen Nøve
 Med i sit Ansigts Sved sin liden Jord at pløve,
 Dog al den Uro, Trængsel, Armod døve

Til det haade her og flere Steder i nærværende Fortælling forekommende Vidnesbyrd om den Medfølelse, Bondens fortrekte Stilling havde vakt hos Digteren, endnu „for Bondens frihed var bleven Enthusiasme, for man talte om dens Mulighed“ (Bagg.s egne Udtryk, see Biogr. I, Tillæg S. 87), vil der ogsaa andensteds i hans Poesier findes hyppige Sideskuffer. *)

*) De ovenfor citerede Ord skriver Bagg. 1789, i et Brev til Grevinde Charlottte Schimmelmann, ved Omtaalen af den Linie: Sid Bonden dog eengang see Ket!, som fandtes i en Selskabssang af ham til Kongens Fødselsdag d. 29 Januar 1784. I sin Digterkarakteristik af Riber foran Udgaven af dennes samlede Digte 1803 taler Rahbek om dette Bagg.s for sin Tid „næsten dumdriftige Snak“, ligejom han allerede i sin Recension af Bagg.s Comiske Fort. i Berde Esterr. 1785